

Datum
2026-05-18

Vår beteckning
Dnr: KS-2026-250

Er beteckning
U2025/02279

Adressat
Utbildningsdepartementet

Remissvar

Angående: *Betänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)*

Sammanfattning

Åsele kommun ställer sig positiv till utredningens grundläggande ambition att stärka och tydliggöra elevhälsans roll i skolan och säkerställa att alla elever får en likvärdig tillgång till elevhälsans professioner. Den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga ligger till grund för utredningen och gör frågan särskilt angelägen.

Forskning visar att skolans utbildning är en viktig skyddsfaktor för elever. Skolans uppdrag är utbildning och lärande där elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande insatser ska komplettera det pedagogiska uppdraget.

För att möta detta föreslås en tydligare och mer framträdande roll för elevhälsan i arbetet med att främja fysisk, psykisk och social hälsa samt förebygga ohälsa. Förslagen omfattar även krav på tillgång till legitimerad personal med rätt kompetens samt förbättrad samverkan med andra samhällsaktörer. Reformen beräknas medföra ökade kostnader för kommunerna på cirka 1,13 miljarder kronor årligen. Åsele kommun ser positivt på att elevhälsans uppdrag och syfte förtydligas, och bedömer att ökad likvärdighet och högre kvalitet mellan skolor är av stor vikt.

Centrala förändringar och deras konsekvenser

1. Tillgång till alla professioner och skärpta utbildningskrav inom elevhälsan.

Ur likvärdighetsperspektiv är detta positivt.

För små kommuner innebär detta praktiska och ekonomiska svårigheter. Det finns en oro för att de fastslagna professionernas närvaro på varje skolenhet medför svårigheter när det gäller rekrytering av professionerna som redan i dag kan vara svåra att rekrytera.

Datum
2026-05-18

Vår beteckning
Dnr: KS-2026-250

Er beteckning
U2025/02279

Adressat
Utbildningsdepartementet

Förslagen om bemanningsplaner och reglerad tillgång till elevhälsa syftar till att stärka elevers rätt till stöd, vilket i grunden är positivt. Samtidigt innebär det ökade behovet av personalutmaningar, särskilt i glesbygd och socioekonomiskt utsatta områden där rekrytering redan är svår. Miniminivåer kan förbättra tillgängligheten och kvaliteten, men mindre skolor bör kunna använda flexibla lösningar exempelvis digital kontakt. Resurser bör fördelas utifrån behov och inte bindas till fasta närvarokrav.

Åsele kommun avvisar förslaget om legitimation och skärpta utbildningskrav för skolkuratorer. Bedömningen är att detta skulle innebära en omfattande förändring av yrkesrollen och förskjuta elevhälsans fokus mot hälso- och sjukvård. Eftersom många kuratorer saknar den föreslagna legitimationen skulle kravet också medföra stora behov av vidareutbildning och en ökad kostnad för kommunerna. Kommunen anser att kvaliteten i det psykosociala arbetet bättre utvecklas genom lokal kompetensförsörjning, kontinuerlig fortbildning och systematiskt kvalitetsarbete.

Utredningen föreslår att skolhuvudmännen ska säkerställa rektorers kunskaper att leda elevhälsans medicinska insatser. Förslaget att ta fram stödmaterial kring vårdgivaransvar samt stärka kunskapen om hälso- och sjukvårdslagstiftning hos rektorer och skolchefer är positivt.

2. **Utökade hälsobesök och hälsosamtal**

Förslaget om fler hälsobesök samt att göra innehållet mer likvärdigt mellan skolor är positivt. Hälsosamtal är viktiga för tidig upptäckt och förebyggande arbete. I yngre åldrar är det viktigt att vårdnadshavare är med vid hälsobesöken. Om vårdnadshavare deltar vid hälsobesök när skolsköterskan träffar äldre elever tex. i högstadiet, kan det bli svårare för eleven att svara öppet på frågor om till exempel våld, sexualitet, hedersförtryck och psykiskt

Datum
2026-05-18

Vår beteckning
Dnr: KS-2026-250

Er beteckning
U2025/02279

Adressat
Utbildningsdepartementet

mående. För att eleven ska känna sig trygg och skolsköterskan kunna ge rätt stöd behöver samtalet eller vissa delar av samtalet ske enskilt.

Psykosociala hälsosamtal med kurator kan vara ett mer ändamålsenligt alternativ, något flera kommuner redan infört. Elevhälsans kontinuerliga kontakt med elever skapar goda förutsättningar att identifiera problem i tid. Det är avgörande att den som genomför samtalen har rätt kompetens och förståelse för hur olika faktorer påverkar elevens situation. Därför är det positivt att flera professioner involveras. Detta kommer att generera kostnadsökningar för kommunerna.

Åsele kommun ser en risk i att ett utökat vårduppdrag för elevhälsan leder till otydlig ansvarsfördelning mellan skola och region. I utredningen framkommer att elevhälsan inte ska diagnostisera. Det ger en otydlighet kring skolpsykologens uppdrag att utreda rätt skolförhållanden. Detta kan i sin tur förskjuta ansvar från regionen till skolan och tränga undan det förebyggande elevhälsoarbetet.

3. Obligatoriska samverkansöverenskommelser med regionerna

Nationella hälsoenkäter ses som positiva, men bör införas utan att befintliga regionala system trängs undan eller försvåras. Förslagen om stärkt samverkan och formella överenskommelser bedöms som relevanta. För att minska en administrativ hantering av detta och säkerställa likvärdighet bör nationella mallar eller regionalt samordnade strukturer upprättas.

4. Samordnande funktion inom elevhälsan

Bestämmelsen om att rektor ska upprätta en bemanningsplan inom elevhälsan vid skolenheten, som ska innehålla behovsanalys samt personalbehov, kan innebära svårigheter om inte rektor har kunskap om elevhälsans medicinska insats. Åsele kommun anser att bemanningsplanen bör upprättas i samverkan med övriga professioner inom elevhälsan. Detta för

Datum
2026-05-18

Vår beteckning
Dnr: KS-2026-250

Er beteckning
U2025/02279

Adressat
Utbildningsdepartementet

att säkerställa att eleverna får tillgång till elevhälsans professioner på ett likvärdigt sätt utifrån lokala förutsättningar.

I utredningen föreslås en särskild samordnande funktion som ska ansvara för att koordinera insatser mellan skola, vård och socialtjänst vilket är positivt. Svårigheten kan bli att ha en koordinator på varje skolenhet i en liten kommun. Åsele kommun anser att funktionen bör kunna delas mellan skolor eller organiseras på kommunnivå.

Sammanfattande bedömning

Åsele kommun ställer sig positiv till utredningens mål att stärka elevhälsan och förbättra samverkan kring barn och unga. Kommunen ställer sig också positiv till att nuvarande huvudmannaskap kvarstår. Vidare ställer sig kommunen frågande till förskjutningen av elevhälsans förebyggande och främjande arbete från gruppnivå till individnivå, samt en vårdförskjutning från regionen till skolan.

Utifrån utredningens förslag ser vi behovet av:

- Ekonomiskt och verksamhetsstöd till små kommuner för ökade krav på tillgång på elevhälsans professioner, dokumentation och samverkan.
- Flexibilitet inom elevhälsan så små kommuner kan samordna professioner över flera skolenheter.
- Nationellt stödmaterial samt riktlinjer för samverkansöverenskommelser.
- Att tydliggöra gränser mellan skolan och regionen så det inte blir en vårdförskjutning från regionen till skolan.

Datum
2026-05-18

Vår beteckning
Dnr: KS-2026-250

Er beteckning
U2025/02279

Adressat
Utbildningsdepartementet

Med dessa förutsättningar på plats kan förslagen i betänkandet bidra till en förbättrad och mer jämlik elevhälsa i hela landet.

E.U för Åsele kommun
Yvonné Nordlander
Yvonné Nordlander
Skolchef